

1

ברמינגהאם, אנגליה, 1840

כוס התה של ג'ודית קלור נשארת חמה ומלאה, בעוד היא דוחקת באורחת שלה לשתות.

"תודה", אומרת שיינדל, האורחת, ושולפת את פנקס 'איגוד הנשים' שלה. "תראי, אני מנסה לחשוב מי תתאים לך..."

"אני לא יכולה שזו תהיה מישהי ממש מתוך הקהילה". ג'ודית נחרצת למדי. "אמרתי לך, שיינדל. אני לא רוצה שזו תהיה מישהי שתחוה את דעתה על חינוך הילדים שלי, ובטח לא שתפיץ סיפורים בחוץ. בדיוק בגלל זה ביקשתי ממך מישהי זרה, שקטה, אולי חדשה בקהילה... הייתי שמחה מאוד לעזור למישהי מהמשפחות שלנו, אבל אני בטוחה שגם בין כל המהגרים החדשים תוכלי למצוא אחת שזקוקה להכנסה הזו".

"בהחלט, וזה בדיוק מה שניסיתי לומר. אני בודקת ברשימת השמות החדשים שלי. לרגע לא חשבתי לשלוח אלייך את ביתה של אחת המכרות שלך..." שיינדל מצטחקת, ומרימה את ראשה כשנפתלי בן השמונה פותח את הדלת הגדולה ונכנס פנימה בצעד איטי. הוא לא מקדיש רגע של תשומת לב לאימו או לאורחת, מטפס ומתיישב על כורסת העור הרחבה, כשאצבעותיו תומכות בסנטרו.

"יש לנו כמה שמות חדשים שהגיעו לעיר. אני חושבת על שתיים שתתאמנה לך". היא לוגמת מכוס התה שלה ודוחה בנימוס את צלחת קוביות הסוכר, "שתיהן מפולין. אחת נשואה צעירה, ואחת עדיין לא. אני חושבת שתיקחי את הנערה, כי היא עושה רושם קצת יותר אינטליגנטי וחכם. השניה נראית... אהמ, עלובה קצת, שקטה. היא מגיעה מבית עני מאוד, מאיזו עיירה נידחת ופרימיטיבית. כשפגשתי אותה היא בקושי דיברה, ואני חושבת שהיא לא יודעת לקרוא ולכתוב - לא בלשון הקודש, וודאי שלא באנגלית".

"ובפולנית?"

"בשביל מה את צריכה שהיא תדע פולנית?"

"כדי להבין אם היא לא יודעת לקרוא כי היא לא מסוגלת, או מפני שלאף אחד לא היה פנאי ויכולת ללמד אותה מעבר למינימום הנדרש". "מי אמר לך שבעיירות נבערות בפולין, ידיעת קרוא וכתוב זה מינימום בכלל?" צוחקת שיינדל, "בכל אופן, היית יכולה לשאול אותה בעצמך. אבל נראה לי שתעדיפי את הנערה, היא נראית לי יותר מתאימה".

"שלא תהיה מתאימה. אני מעדיפה את השניה".

שיינדל מרימה גבה. "את חושבת שלך יתאים - -"

"לא מתאים", חורץ נפתלי את פסוקו, "לא מתאים שעגלה של 'אוברטי' צבועה בשחור. העגלות של 'אוברטי' הן תמיד כחולות-אפורות, ורק היצולים שלהן שחורים. היצולים שלנו הם בצבע חום מתקלף, ובצד ימין זה קצת שבור ונראה שחור".

"אה, כן?" מאירה לו שיינדל את פניה.

"רק איפה שזה שבור זה נראה שחור. אבל עגלה שלמה שחורה?" הוא מביט בחלון, "העגלות של 'אוברטי' הן תמיד כחולות-אפורות, ורק היצולים שלהן שחורים".

"עוד פעם היצולים שלך?" ילד כבן שנים עשרה נכנס פנימה בצעד מהיר כשמבע פניו זועם, "אמא! שלא יבוא איתי יותר לבית של המלמד! כל הזמן עגלות וסוסים ויצולים בראש שלו. כל מילה מזכירה לו משהו אחר, וכולם צוחקים עלי בגללו וגם מתרגזים שהוא מפריע. לוקח לו זמן לקלוט ש'אוברטי' התחילו גם הם לעשות עגלות מדגם חדש,

שחורות. הוא מתרגש ומתרגז על זה כאילו אני לא יודע מה. לא רוצה יותר ללכת לשם, אם גם הוא מגיע!"

"אז מה תעשה, נוסקה?" נשמע קול מחוץ לטרקלין הגדול. בתחתית גרם המדרגות שניבט מבעד לפתח, עומדת נערה כשכל תו מתווי פניה אומר לגלוג, "תלך למכרות? לנהר? תתבטל כל היום?"

"אני לא מתבטל!" פניו מאדימות, "ואמא באמת הבטיחה לנו טיול לאזור המכרות. אבל אני לא בטוח שאני רוצה ללכת לשם עם נפתלי הזה."

"אז תישאר בבית, נהנה מאוד בלעדיך". מציינת אחותו בחיוך חביב.

"את--!!" הוא מסתובב וטס לכיוונה, והיא ממהרת לעלות במדרגות כשקול צחוקה מרחף בחלל הבית. שיינדל מסתכלת על המפה, וג'ודית שותקת גם היא.

"לנפחיה של 'אוברטי' לא מתאימה עגלה שחורה", ממשיך נפתלי את השיחה בטבעיות, "הם אף פעם לא עושים עגלות שחורות, גם שלנו לא שחורה, והיצולים שלנו הם בצבע חום מתקלף כי העגלה שלנו היא של 'בריאן', ובצד ימין זה קצת שבור ונראה שחור. ל'בריאן' יש עגלות וכרכרות מצויינות, והיצולים שלהן לא שחורים. אבל שלנו קצת שחור כי זה שבור בצד. ואני רוצה קוביית סוכר."

"מישהי שקטה תתאים לי מאוד", בקול נמוך מסכמת ג'ודית את ההרצאה.

ירושלים, ציון, ה' אלפים תש"פ

אני נוסע ברכב חסר הסוסים שלי היישר אל ארמונו של המלך. השערים נפתחים במשיכת ידית וללא חבל כלל. משם אני פונה שמאלה, אל מקום חניית הרכבים. בצד רואה אני את האורוות, בהן נחים הסוסים והחמורים השייכים לאלה שזמנם יקר להם, וגם כספם לא מניח להם לקנות רכב כשלי.

אני עוזב את הרכב, תולה עליו מנעול, ונכנס אל הארמון. השומרים מרכינים מולי את ראשם בקידה, ואני מתקדם ישר אל ההיכל המרכזי. המלך אוריה יושב ומחייך לעומתי. הוא עסוק בארוחת התה שלו, ומציע אף לי לטעום משהו. אני מסרב בנימוס ושולף מכיסי קופסת כתיבה, בה טמון עטי הנחמד שהעניק לי באחד מביקורי הקודמים. מתיק העור שאני נושא

אני מוציא את הניירות המשורטטים עליהם עבדתי מאז ביקורי הקודם. "זו המרכבה המעופפת", אני אומר ברוב הדר, "התוכניות גמורות, נותר רק לגשת למלאכה".

"כאן בעצם קמה העיר שלנו, כך היא התחילה", אומר קון לקבוצה הקטנה הניצבת מולו בשטח המכרות הישן. מאחוריו מתנשא המורד המכוסה דשא ירוק וחי, והוא מעביר את מבטו בין אלה שמולו, מנסה למצוא פרצוף אחד קשוב. שני אנשים בוהים בו, שלישי מגרד את כתפו בריכוז עמוק, הרביעי מסתכל על השמיים ומדבר בלחש אגב חיוך בלתי ברור, והחמישי – כן, החמישי כן מקשיב דווקא, תוך שהוא משחק בקצה הצעיף המשוך על צווארו ופיו.

"הכל התחיל כשגילו שהאדמות כאן מכילות כמויות ברזל משמעותיות, ואז אנשים הגיעו כדי לחפור ולהוציא אותו", הוא מחליט לקצר, "כשהם עבדו הם היו צריכים בתים, אוכל ושתייה. אז כרתו חלק גדול מהיער, הקימו בתים, חפרו באר, זרעו חיטים והביאו בעלי חיים".

"מה זאת אומרת 'לחפור ולהוציא'?" מפתיע אותו החמישי. קולו בוקע עמום קצת דרך הצעיף, והוא מלטף את הזקן המציץ מתחתיו; "אני מתכוון, מה שאמרת על הברזל. אם אתה מסביר משהו – תסביר טוב, שנבין".

זה שעומד לידו מצחקק וממלמל כלפיו משהו בלתי ברור, אבל האיש הקשוב מתעלם ממנו. "באמת אשמח לשמוע", הוא אומר בנימוס לקון, "מתי זה בדיוק התחיל? אתה מדריך תיירים, נכון? אז תחשוב שאנחנו כמו תיירים מעיר או ארץ אחרת, ותסביר לנו כמו שמסבירים לכל אדם מן היישוב".

קון מגלה שפיו פעור בהלם. הוא מביט אחורנית, אל האח שלווה את הקבוצה הנה. האחראי עסוק בשיחה נסערת עם אדם היושב על גבו של סוס נמוך, נראה שהגיע לפה ממש הרגע.

"לא קיבלת רשות!" שומע קון את הרוכב על הסוס, "למה אתה לא מתייעץ?"

"מה הבעיה?" רוטן האחראי.

"לא הכל אתה יודע", אומר האיש שעל הסוס וקולו שורקני, "אתה חדש אצלנו, לא כולם פה רגועים כמו שהם נראים, כן?"

"דוקטור בנסון, חשבתי שאתה אוהב את הטילים הללו".

"לא הגשת לי רשימה מסודרת", אומר האורח ולא משתדל אפילו להנמיך את קולו, "ולא כולם יכולים להיות ככה בחוץ. קדימה, תחזור למוסד. על איזה מחיר סיכמת עם האדון המדריך? שלם לו, וקדימה, שיעלו חזרה".

קון מגלה שהוא דווקא נושם לרווחה. איכשהו האיש המזוקן הצליח להלחיץ אותו במבטו הממוקד, ובשאלות שלו. קולות ילדים נשמעים ברקע והוא מבין שיש מטיילים נוספים באזור. ובכן, אם מישהו מחולי הרוח הללו מסוכן – וודאי שלא כדאי שישוהו בקרבת ילדים.

האח פוסע לכיוונם באיטיות. "חברים", הוא אומר ברכות, "הטיול שלנו נגמר היום. מי שיהיה בסדר בשבועות הקרובים יוכל אולי לצאת שוב לטיול הבא". אף אחד מהם לא מגלה סימני התנגדות כשהם מסתובבים בעקבותיו ופונים במעלה ההר אל מבנה האבן האימתני שניצב בראשו. אבל קון יכול כמעט להבטיח לעצמו שהמזוקן אומר משהו בשקט.

הרוכב על הסוס מתקרב אליהם ועוצר ממש לידו. הוא אומר משהו במנגינה נוזפת, והאיש מעיף מבט מהיר סביב ומשיב לו כמה מילים בהתגוננות מסויימת, ומרים את הצעיף שלו עוד קצת, עד שזה מכסה גם את אפו. הסוס מסתלק משם עם בעליו.

קולות הילדים מתקרבים בצהלה. האזור הזה נחשב מתאים לטיולים, ולמרות העובדה שילדים אינם נוטים להתעניין במכרות ישנים, חשוכים, המדרונות לצידם מוריקים ופורחים.

"נפתלי !!!" עולה קול מרחוק, וקון מזהה דמות של ילד מתגלגלת על הדשא במהירות כלפי מטה. הילד צוחק, כך זה נשמע. אבל קון מקווה שהגלגול הזה יעצר בקרוב; כי השטח כאן, סמוך לפתחי המכרות, זרוע אבנים חדות.

דמות רצה במורד אחרי הילד. זה נראה ילד גדול יותר, המנסה לרדוף אחריו. "נפתלי!" הוא צועק שוב, "תעצור! אמא אמרה שזה מסוכן!"

קון תוהה מי יגיע אל הילד קודם – אחיו הגדול, הוא עצמו, או שמא האבנים. אבל לפני שהוא מספיק להרהר בענין נשמעת צעקה חסרת מילים, והאיש המזוקן מהקבוצה המטפסת בהר מזנק אל הילד שעומד לחלוף לידו, שולח יד, ועוצר אותו. "מסוכן!" הוא נוזף באבהיות, שולח יד נוספת ומעמיד את הילד על שתי רגליים, "אל תעשה ככה יותר!" ובלי מילה נוספת מצטרף חזרה אל הקבוצה הכנועה המטפסת בין השיחים.